

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

У статті проаналізовано основні показники, що характеризують сільське господарство України. Окреслені сучасні тенденції розвитку рослинництва та тваринництва.

Постановка проблеми. Сільське господарство є однією з основних галузей народного господарства, оскільки забезпечує населення продуктами харчування і є сировинною базою легкої та харчової промисловості. Це галузь народного господарства, яка спрямована на забезпечення населення продовольством і отримання сировини для цілого ряду галузей промисловості. Попит на сільськогосподарську продукцію постійно зростає, оскільки збільшуються запити населення, особливо міського. Таким чином, питання розвитку сільського господарства є дуже актуальним на сьогоднішній день.

Формулювання мети дослідження. Мета роботи полягає у визначенні стану, особливостей і сучасних тенденцій розвитку сільського господарства України.

Виклад основного матеріалу. Україна є державою, де сільське господарство займає значну частку в економіці країни і є життєво важливою галуззю. Природні умови сприяли розвитку сільського господарства та визначили його спеціалізацію на світовому ринку. Структуру даної галузі можна розглянути як трирівневу [1] (табл. 1).

Таблиця 1

Структура сільського господарства

Макрорівень	
<i>Рослинництво</i>	<i>Тваринництво</i>
Мезорівень	
Зернові та зернобобові, технічні, інші продовольчі (овочі, плоди), кормові культури та ін.	Скотарство, свинарство, вівчарство, птахівництво та ін.
Мікрорівень	
Співвідношення між різними культурами (напр. хлібні злаки I групи зернових культур)	Співвідношення між різними напрямками кожної галузі (наприклад, молочний і м'ясний напрям скотарства)

Частка зайнятих у сільському господарстві в Україні є однією з найвищих (17% у 2012 р.). У всіх інших країнах Європи та у середньому по ЄС цей показник суттєво нижчий – від 2 до 5% [4].

Одним із основних факторів розвитку аграрного сектору є земля. За даними земельного обліку загальна площа сільськогосподарських угідь на початок 2013р. становила 41,5 млн. га (69% території України), з яких 32,5 млн. га – площа ріллі. Із загальної площі сільськогосподарських угідь 49,8% припадало на сільськогосподарські підприємства, 38,1% – на громадян, 10,6% – на землі запасу та землі, не надані у власність і постійне користування, 1,5% – на інших користувачів. У структурі продукції сільського господарства спостерігається переважання рослинництва над тваринництвом (рис. 1).

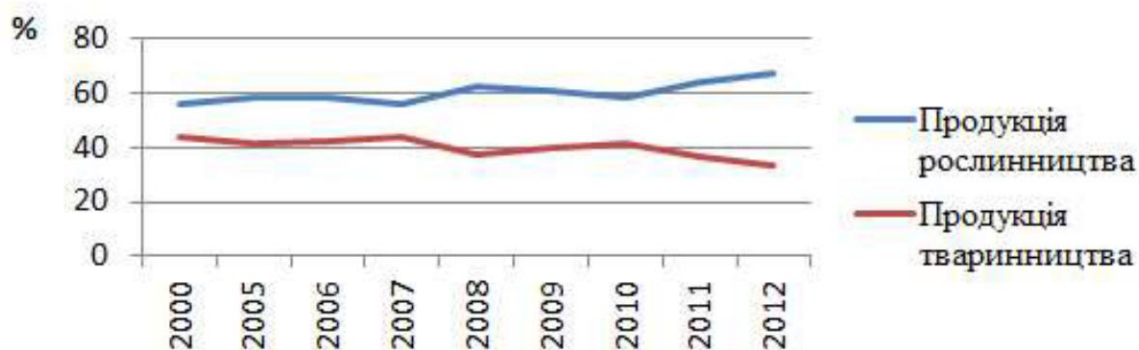

Рис. 1. Структура продукції сільського господарства

Рослинництво належить до провідної галузі сільського господарства. Використовуючи землю як засіб виробництва, люди досягають позитивних результатів, спрямовуючи свою працю на отримання сільськогосподарської рослинної продукції, яка використовується для забезпечення харчування людей та розвитку тваринництва. На розподіл і використання земельних ресурсів значно впливають природно-географічні та соціально-економічні фактори, тому структура використання посівних площ неоднозначна. Аналізуючи посівні площі основних сільгоспкультур, ми можемо спостерігати їх зростання [2] (рис. 2).

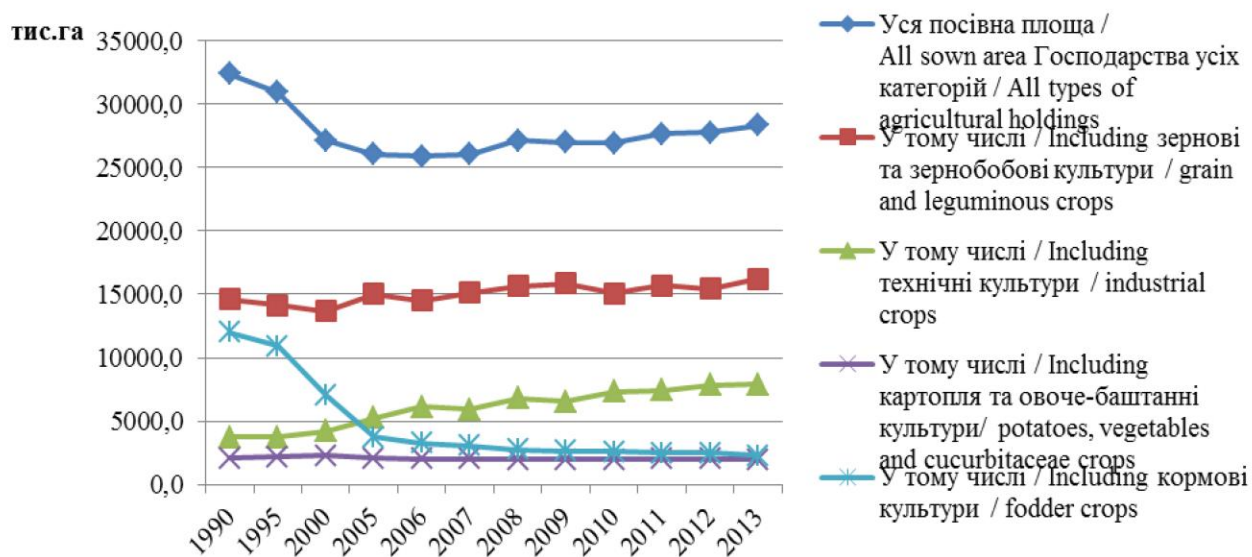

Рис. 2. Посівні площі основних сільськогосподарських культур

Урожайність – один з найважливіших результативних показників землеробства у цілому. Рівень урожайності відображає вплив природних та економічних умов [2] (рис. 3).

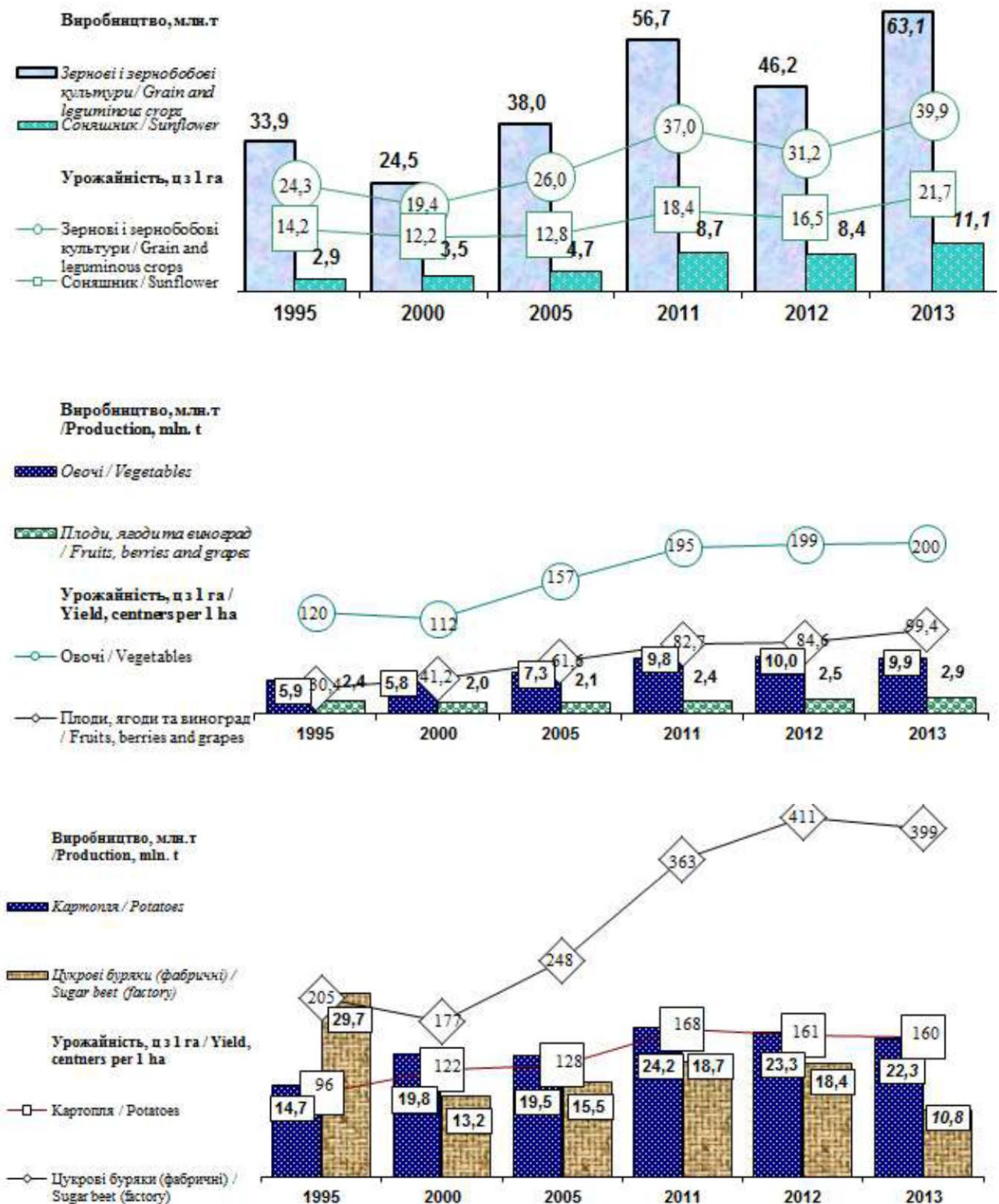

Рис. 3. Виробництво та урожайність основних сільськогосподарських культур

Порівнюючи урожайність основних сільськогосподарських культур, ми бачимо, що даний показник зростає.

Не менш важливим показником, що характеризує рослинництво як галузь сільського господарства є виробництво основних сільськогосподарських культур за регіонами України. Лідерами з виробництва зернових і зернобобових культур є Вінницька, Харківська та Черкаська області; цукрових буряків – Волинська, Полтавська, Хмельницька області; соняшника – Кіровоградська, Дніпропетровська, Харківська; картоплі – Вінницька, Львівська, Київська; овочів – Херсонська, Харківська, Дніпропетровська.

Тваринництво відносять до другого важливого напрямку сільського господарства, завданням якого є розведення сільськогосподарських тварин для виробництва продукції. Продукція тваринництва призначається як продукти харчування людей (м'ясо, молоко та молочні продукти, яйця тощо) та як сировина для харчової та легкої промисловості [3] (рис. 4).

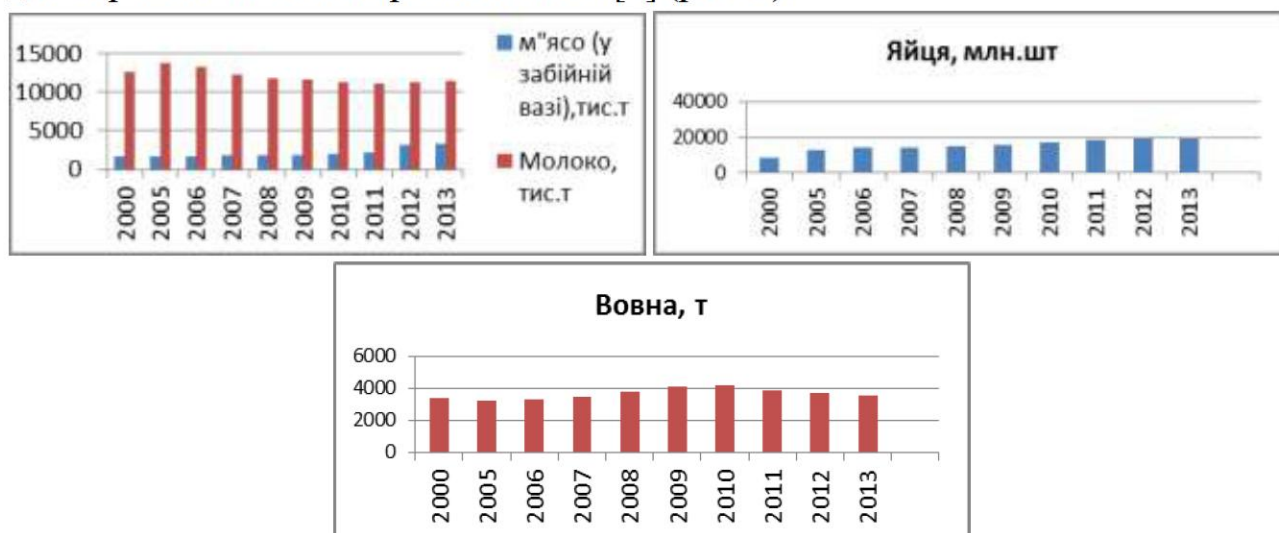

Рис. 4. Виробництво основних видів продукції тваринництва

Аналізуючи виробництво основних видів продукції тваринництва за регіонами, лідерами у виробництві м'яса є Черкаська, Київська, Дніпропетровська області; молока – Вінницька, Полтавська, Львівська області; яєць – Київська, Донецька, Хмельницька області; вовни – Одеська, Закарпатська, Чернівецька області.

Висновки. Сільське господарство є однією з основних галузей народного господарства, оскільки виробництво продуктів харчування – перша умова життя безпосередніх виробників. У структурі сільського господарства рослинництво має значну перевагу над тваринництвом. Виробництво основних сільськогосподарських продуктів (як рослинництва так і тваринництва) має тенденцію до зростання.

Література

1. Іванух Р. А., Дусановський С. Л., Білан Є. М. Аграрна економіка і ринок. – Тернопіль: «Збруч», 2003. – 305 с.
2. Статистичний збірник «Рослинництво України за 2013 рік». – К. : Державна служба статистики України.
3. Статистичний збірник «Тваринництво України за 2013 рік». – К. : Державна служба статистики України.
4. Україна у цифрах – К. : ДССУ, 2013. – 320 с.

Summary

Holosnichenko A.B., Kornus O.G. The Modern Trends in Agriculture of Ukraine.

The article is analyzed the main indicators are characterizing agriculture in Ukraine. The current trends in crop and livestock production are outlined.